ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΦΛΩΡΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ Γ΄ ΛΥΚΕΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ Β΄ΛΥΚΕΙΟΥ

Κυριακή 21 Φεβρουαρίου 2016

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α.1.

α. Σχολικό Βιβλίο σελ. 26 «Ένα από τα πολλά προβλήματα που κληροδότησε η οθωμανική κατοχή στο νεοελληνικό κράτος, που ξεχώριζε για την έκταση, τη σημασία και την πολυπλοκότητά του ήταν το ζήτημα των εθνικών γαιών. Εθνικές γαίες ήταν οι ακίνητες, οι κτηματικές ιδιοκτησίες των Οθωμανών στις περιοχές που περιήλθαν στον έλεγχο του ελληνικού κράτους. Η γη αυτή ανήκε είτε στο οθωμανικό δημόσιο είτε σε μουσουλμανικά ιδρύματα είτε σε ιδιώτες, ως ιδιοκτησία ή ως δικαίωμα νομής (εκμετάλλευσης). Οι περιουσίες αυτές περιήλθαν στην κυριότητα του ελληνικού κράτους «επαναστατικώ δικαίω». Για τις ελληνικές επαναστατικές κυβερνήσεις αποτέλεσαν το πρώτο και, ουσιαστικά, το μόνο κεφάλαιο στη διάρκεια του πολέμου, γι' αυτό και χρησιμοποιήθηκαν ως υποθήκη για τη σύναψη δανείων ή ως μέσα εξασφάλισης εσόδων, μέσω της εκποίησής τους. Η έκταση των γαιών αυτών μπορεί να υπολογιστεί μόνο κατά προσέγγιση, καθώς το σχετικό με την έγγειο ιδιοκτησία οθωμανικό καθεστώς ήταν περίπλοκο, όπως και οι μηχανισμοί απογραφής των περιουσιακών στοιχείων. Υπολογίζεται ότι η έκταση των εθνικών κτημάτων ανερχόταν χονδρικά σε 4.000.000 έως 5.000.000 στρέμματα.»

β. Σχολικό Βιβλίο σελ. 28: «Η δυνατότητα της Εθνικής τράπεζας να εκδίδει τραπεζογραμμάτια, χαρτονομίσματα δηλαδή, για λογαριασμό του ελληνικού κράτους. Το τελευταίο μάλιστα ενίσχυε ή και επέβαλλε την κυκλοφορία τους. Ήταν το μεγάλο της πλεονέκτημα και ταυτόχρονα η κύρια πηγή εσόδων της».

ΘΕΜΑ Α.2.

1870-1871, ακτήμονες χωρικοί, εκποίησης, πρώτος, 80, 40, 2.650.000, 370.000, περιορισμένες, μεγάλος.

ΘΕΜΑ Β.1.

α. Λάθος
β. Σωστό
γ. Λάθος
δ. Λάθος
ε. Λάθος

ΘΕΜΑ Β.2. Σχολικό Βιβλίο σελ. 29-30 «Η εμφάνιση μονάδων παραγωγής … φθηνού εργατικού δυναμικού».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ.

α. Σχολικό Βιβλίο σελ. 25-26

Η απουσία βαριάς βιομηχανίας στην Ελλάδα περιόριζε το ενδιαφέρον για εκμετάλλευση του υπεδάφους. Οι δραστηριότητες στο χώρο αυτό είτε αποσκοπούσαν σε εξαγωγές, είτε στην εξυπηρέτηση των περιορισμένων τοπικών αναγκών.

Παρόλα αυτά η Ελλάδα, έστω και στις περιορισμένες διαστάσεις της του 19ου αιώνα, είχε ικανοποιητική ποικιλία κοιτασμάτων, συνήθως όμως σε μικρές ποσότητες. Η ενθάρρυνση της μεθοδικής τους εκμετάλλευσης στις αρχές της δεκαετίας του 1860 με νομοθεσία που επέτρεπε την εκχώρηση μεταλλευτικών δικαιωμάτων με ευνοϊκούς όρους, προκάλεσε τη ραγδαία εξέλιξη του κλάδου. Όπως αναφέρει και το κείμενο Β ο νόμος του 1867 «*περί μεταλλείων και ορυκτών*», προκάλεσε μετά από λίγα χρόνια ένα πυρετό, ιδιαίτερα πρωτοφανή για τα ελληνικά δεδομένα, όσον αφορά την ενασχόληση με τις μεταλλευτικές δραστηριότητες, αφού σκοπός του νόμου ήταν να προτρέψει την ενασχόληση, με τέτοιου είδους δραστηριότητες, ξένων επενδυτών. Την ίδια εποχή το ενδιαφέρον για μεταλλευτικά και οικοδομικά υλικά είχε ενισχυθεί εξαιτίας διαφόρων συγκυριών, όπως ήταν π.χ. τα έργα για τη διάνοιξη της διώρυγας του Σουέζ (έργο που ολοκληρώθηκε το 1869) αλλά και το ίδιο το άνοιγμα της διώρυγας, που αναβάθμισε συνολικά την Ανατολική Μεσόγειο.

β. Σχολικό Βιβλίο σελ. 26

Η πιο γνωστή περιοχή μεταλλευτικής δραστηριότητας υπήρξε, όπως και στην αρχαιότητα, το Λαύριο. Το 1866 άρχισε εκεί τις εργασίες της μία γαλλοιταλική εταιρεία (Σερπιέρι-Ρου) με στόχο την εξαγωγή μεταλλεύματος όχι μόνο από τα υπόγεια κοιτάσματα αλλά και από τις σκωρίες, τα υλικά που είχαν συσσωρευτεί εκεί στη διάρκεια των αιώνων εκμετάλλευσης των ορυχείων κατά την αρχαιότητα. Η τεχνολογία της εποχής επέτρεπε την απόσπαση μεταλλεύματος από
αυτά τα κατάλοιπα. Η εξόρυξη αργύρου και μολύβδου γνώρισε σημαντική άνθηση και πρόσθεσε στις ελληνικές εξαγωγές προϊόντα αξίας πολλών εκατομμυρίων δραχμών.

Από τις άλλες εκμεταλλεύσεις ξεχώριζαν εκείνες της Μήλου (θειάφι), της Νάξου (σμύριδα) και της Θήρας (θηραϊκή γη, που χρησιμοποιήθηκε ως οικοδομικό υλικό σε μεγάλα έργα). Για τη σμύριδα της Νάξου κάνει λόγο το κείμενο Α, λέγοντας πως αποτελούσε ένα προϊόν που εξαγόταν από την Ελλάδα και πως έφερε, μέχρι τη δεκαετία του 1860, αρκετές χιλιάδες δραχμές στα έσοδα του κράτους. Κάτι παρόμοιο αναφέρεται και για τη θηραϊκή γη. Με την οικοδομική ανάπτυξη που γνώρισε η χώρα μετά τη δεκαετία του 1870, εμφανίστηκαν στο προσκήνιο νέα υλικά, όπως το μάρμαρο. Η αξιοποίηση των θαυμάσιων μαρμάρων που διέθετε η χώρα πήρε
σημαντικές διαστάσεις κατά τα τέλη του 19ου αιώνα. Πράγματι, πριν την περίοδο αυτή, όπως επισημαίνει το κείμενο Α, τα μάρμαρα της Πεντέλης, της Πάρου, της Τήνου, της Ελευσίνας και του Ταϋγέτου δεν πρόσφεραν αξιόλογο οικονομικό ενδιαφέρον. Άλλο ένα εκμεταλλεύσιμο υλικό μεταλλευτικής δραστηριότητας, το οποίο καταγράφεται στο κείμενο Α, ήταν και ο λιγνίτης και μάλιστα ο εξαγόμενος από την Κύμη της Εύβοιας.

Σ' αυτήν την κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας μπορούμε να εντάξουμε και τις αλυκές, πηγή σημαντικών δημοσίων εσόδων κατά τις τελευταίες δεκαετίες του 19ου αιώνα.